

7.9.2011

oikeusministerio@om.fi

OM:n lausuntopyyntö 20.6.2011, Dnro OM 8/41/2011

OIKEUDENKÄYNNIN VIIVÄSTYKSEN HYVITTÄMINEN

Turun hallinto-oikeus esittää lausuntonaan kunnioittavasti:

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi oikeudenkäynnin viivästymisestä annetun lain ja hallintolainkäyttölain muuttamisesta ehdotetaan, että oikeudenkäynnin viivästyminen voitaisiin myös hallintolainkäytössä hyvittää määrämällä pääasian ratkaisevassa tuomioistuimessa asianosaisen vaatimuksesta rahamääräinen hyvitys viivästymisestä. Viivästyskantelua ei kuitenkaan ehdoteta sovellettavaksi hallintotuomioistuimissa. Hallintotuomioistuihin olisi lisäksi asianosaisen pyynnöstä ilmoitettava arvio yksittäisen asian käsittelyajasta.

Hallinto-oikeus on antanut asian aikaisemmassa vaiheessa siitä lausunnon 8.3.2007. Hallinto-oikeuden tuolloin esittämät näkökohdat on nyt esillä olevassa versiossa pääosin otettu huomioon. Hallinto-oikeudella ei sen vuoksi ole huomauttamista nyt esitetyn ratkaisun peruslinjaan.

Valittu jälkikäteinen hyvitysmalli, jossa hyvitysvaatus ratkaistaan pääasian ratkaisevassa tuomioistuimessa pääasian yhteydessä on yksinkertainen ja tehokas järjestelmä. Erillinen viivästyskantelu ei sovellu hallintolainkäyttöön sen erityispiirteiden, mm. suuren asiämäärän ja asiakkaiden omatoimisen prosessaamisen vuoksi. Viivästyskantelun käyttöönotto pikemminkin viivästyttäisi asioiden käsittelyä entisestään.

Lain 6 §:ssä *Hyvityksen määrä* säädetään hyvityksen määräksi 1 500 euroa vuodessa kultakin vuodelta, jona oikeudenkäynti on **valtion vastuulla** olevasta syystä viivästynyt. Hallintotuomioistuimissa käsiteltävissä asioissa ensi asteen päätöksentekijä on useimmiten kuitenkin muu kuin valtio eli lähinnä kunnallinen tai kirkollinen viranomainen tai erityistapauksissa jopa jokin yksityinen tahon. Selvyyden vuoksi olisi tarpeen ainakin lain perusteluissa todeta, että valtio vastaa myös näiden tahojen toiminnasta esimerkiksi oikaisuvaatimusvaiheessa aiheutuneesta viivästyksestä.

Hyvitysvaatimusten määrää on erittäin vaikeaa ennustaa. Menestymismahdollisuuksia vailla olevien vaatimusten laaja käsittely kuluttaisi tarpeettomasti hallintotuomioistuihin voimavaroja. Asianosaisten informoimiseksi todellisista mahdollisuuksista hyvityksen saamiseen viranomaisten tulisi jatkossa jul-

kaista kootusti määräajoin raportti ihmisoikeustuomioistuimen kulloisestakin ratkaisukäytännöstä ihmisoikeusloukkaukseksi katsottujen käsittelyaikojen osalta. Tämänkaltaisen aineisto helpottaisi myös tuomioistuimia niiden ratkaistessa hyvitysvaatimuksia ja yhdenmukaistaisi oikeuskäytäntöä. Raportin laatijana voisivat olla ihmisoikeusasioita hallinnossa päätoimisesti hoitavat oikeus- ja ulkoministeriön yksiköt.

Ylituomari

Hannu Renvall

Hallintopäällikkö

Seija Kaijanen